

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5

Telefon interurban 115

Cena inseratom: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četrt strani
Din 350.—. Mali oglasi be-
seda Din 1.—, stalnim popust

Iz uspešnega delovanja sedanje vlade.

Beograd, 20. maja.

Ker je Beograd sedaj središče naše države, kakor je bil v stari Avstriji Dunaj, radi tega se sedaj državna politika in državno gospodarstvo vodi v Beogradu. Po smrti starega Pašiča je krenila splošna politika na drugo boljše pot. Prej Slovenci nismo mnogo veljali v Beogradu, sedaj se nas upošteva in imamo tudi soodločevati pri vladi. Pašič je vladal skoro samo z znanim Pribičevićem, njegovim Žerjavom, in takimi, ki so hoteli nam Slovincem vzeti vse pravice in so nam zavlekli večino našega denarja v spodnje kraje. Posebno Pucelj in njegovi samostojneži so Pašiču pri tem delu pridno pomagali.

Pašičev naslednik Vukičević je v tem oziru mnogo boljši. On hoče, da smo tudi Slovenci v vladi zastopani in je poklical letos celo našega voditelja dr. Korošca v vlado in mu je dal najvažnejše ministrstvo. Vukičević je pa odstranil od vladne mize tiste, ki so državo kar na veliko goljufali in kradli. Takozvane »korupcioniste« je odstranil večinoma že pri volitvah. Če tudi »Domovina« in »Jutro« neprestano grdita Vukičevića in ž njim vred našega Korošca, vendar vsi pošteni ljudje priznavajo, da se pod sedanjo vlado pošteno dela. Da pa tega, kar so razni Pašiči, Pribičevići, Pucelj, Žerjavi in Radiči pokvarili skozi osem dolgih let, ne more tudi najboljša vlada kar v nekaterih mesecih popraviti in izkoreniniti vse slabe stvari, ki so jih slabe vlade prinesle Jugoslaviji, to pa mora priznati vsak pameten človek.

Nova vlada skuša sedaj na vseh koncih in krajih ustvariti boljše razmere.

Pravočasno je uredila **državni proračun**, da tako vlada red v državnem gospodarstvu.

Naša vlada daje posameznim **oblastem** (deželam) **več pravic nazaj**. Samostojni demokrati in samostojneži so skoro vse zavlekli doli v Beograd, mi spravljamo počasi zopet stare pravice nazaj v Slovenijo. Staro štajersko deželno premoženje smo dobili Slovinci nazaj. To znaša več sto milijonov. Bolnišnice so postale naše. Tudi denar za iste nam je moral dati Beograd v Slovenijo. Isto je glede cest. Deželne zakone bomo delali in popravljali sami v Mariboru po domačih oblastnih poslancih in ne več

v Beogradu. Na predlog dr. Korošca bodo veliki župani in oblastni odbori lahko reševali marsikatero stvar, ki so morale dosedaj romati v Beograd v rešitev. **Tako se nam vrača nazaj naš denar in tudi naše pravice.** In to mnogo pomeni!

Sedanja vlada je sklenila **nov davčni zakon**, ki bo stopil v veljavo z 1. januarjem 1929. S tem zakonom se davki pravično razdelijo na vse dele države. Dosedaj smo po starih davčnih uredbah plačevali v Sloveniji do šestkrat več kot v drugih delih države. Naš mali in srednji kmet bo za polovico razbremenjen. Mnogo milijonov dinarjev bo ostalo ohranjenih Sloveniji. Tudi dohodnina odpade.

Velikanske važnosti pa je **novo državno posojilo**, ki ga dajo naši državi bogati Angleži in Amerikanci. Posojila bo okoli 13 milijard dinarjev. S tem posojilom se bodo regulirale naše reke, gradile nove potrebne ceste, mostovi in železnice. Ljudje bodo imeli s tem zaslužek mnogo let. Zakaj se je najelo to posojilo? Dosedaj so vlade vse, kar se je na novo delalo, vrgle na davčni denar. Radi tega so bili davki tako visoki. Ni pa pravilno, če se mora izdatke za nove železnice, ceste in mostove, katere bodo rabili še pozni rodovi, plačati vse naenkrat s tekočimi davki. Pravično je, da pomagajo odplačevati take stvari tudi tisti, ki jih bodo rabili še prihodnja desetletja in stoletja. Slovenija dobi iz tega skupnega posojila mnogo denarja nazaj. Dr. Korošec je s svojo uplivno besedo imel uspeh, da Slovenija ne bo prikrajšana.

Ko sedi dr. Korošec v vladi, se je sprejel **zakon o nošenju orožja**. Ko stopi ta zakon v veljavo, ne bo treba za obrambno orožje vsako leto plačevati dragih orožnih listov, ampak bo orožni list veljal za naprej. Za hišno orožje pa sploh ne bo potreben več orožni list.

Naši poslanci so te dni potrebno ukrenili, da se zopet upeljuje na Štajerskem **jesenske šolske počitnice**.

Da bomo lažje prodajali našo živino in druge kmetske pridelke se pripravljajo **trgovinske pogodbe z Avstrijo in Češko**. Morda se nam posreči odpraviti tudi drage in nepotrebne vizume pri potovanju v Avstrijo.

Res vsega naenkrat ne moremo izpeljati, kar bi bilo treba, ali **dobra**

volja in poštenost našega voditelja bo gotovo imela tudi nadalje uspeh.

Mirno tudi lahko trdimo, da je **sedanja vlada miroljubna** na znotraj in zunaj. Samo Radič in Pribičević hočeta nemir in vojskovanje. Hvala Bogu, da na njune besede nihče nič ne da. **Naša vlada je storila vse, da se prepreči vojska z Italijo.** Sklenili smo tudi prijateljstvo z Anglijo, katere je prej vedno držala z Italijani. Sedaj pa so nam Angleži celo posodili denar in s tem je rečeno, da so nam naklonjeni. Anglež in Francoz pa danes v Evropi odločata o vojski in miru. Bodimo torej mirni, vojna nevarnost je za sedaj odstranjena. Mislim, da bo tega vsakdo vesel.

Radič radi svojega grdega in dolgega jezika še vedno **ne sme v skupščino**. Takih psov, kakor jih je rabila »voditelj« Hrvatov, še nismo nikdar slišali v parlamentu. Vsi pošteni ljudje se zgražajo nad neotesanostjo Radičeveo.

Marsikoga bo gotovo zanimalo, **zakaj Radič, Pribičević in njegovi tovariši tako jezovito nastopajo** in divjajo. Samo radi tega, ker niso ministri in ker Radičeve in Pribičević-Žerjavove stranke nihče ne mara v vlado; od tod vsa onemogla jeza, ki jo izlivajo tudi v »Domovini« in »Jutru«.

Našim pristašem pa kličemo: **Ne verjamite lažem nasprotnikov!** Naša stvar zmaguje, Slovenska ljudska stranka je upoštevana, mi delamo, da ozdravimo gospodarske in narodne rane, ki so nam jih vsekali samostojni demokrati in Radičevci zadnja leta. Upamo, da nam bo dal Bog srečo pri našem stremljenju in delu za ljudstvo . . . t

POLITIČNI RAZGOVORI

Veseli, da je konečno napočilo lepo vreme, da morejo delati, so stopili v nedeljo možje skupaj na kratek pogovor:

»Vendar enkrat drugo vreme«, so načeli razgovor.

»Drugo vreme nastaja vendar tudi v vrstah naših političnih nasprotnikov«, je pristavil naš prijatelj gospodar.

»Kaj pa je takega?« so povpraševali znanci.

»Politični nasprotniki naravnost pozivajo duhovnike, da se pečajo s politiko! To je čisto drugo vreme, kakor je bilo dosedaj. Dosedaj so trdili, da duhovnik spada le v cerkev, da v politiki in v javnem življenju nima ničesar govoriti itd. Zdaj pa priznavajo sami: Duhovnik ima pravico baviti se s politikom in tudi dolžnost, kakor vsak drug državljani! To stoji v njihovih listih črno na belu! Če ima pravico in dolžnost, zakaj so mu jo kratili do zdaj? Zakaj se duhovniku ugovarja od strani nasprotnikov, če na zborovanju hoče govoriti, da duhovnik spada le samo v cerkev? Nikomur se ne sme jemati pravice, tudi duhovnikom ne. In vsak je dolžen vršiti svoje državljanske dolžnosti. Tudi duhovnik, saj plačuje davke kot mi, služi vojske kot mi drugi itd. Brigati se za pošteno upravo države je pa tudi dolžnost vsakega državljan, torej tudi duhovnika! To vprašanje je torej zdaj rešeno med nami! Nasprotniki sami so dali izjavo, da ima duhovnik pravico in dolžnost udeleževati se političnega življenja!»

»Pa klub temu zabavljajo, češ, da se izrablja vera, če duhovnik nastopi kot političen govornik in delavec!»

»Veš, prijatelj, ti vpijejo o tem, pa sami to delajo, dočim se pri nas ne izvršuje nobena zloraba vere! Ali se ne spomnite več, da Radič otvarja svoje shode, na katerih pa velikokrat zabavlja čez vero, z našim pozdravom: »Hvaljen Isus i Marija!« Ali mislijo demokratarji, da bomo kdaj pozabili one gorostasne laži, ko so ponaredili podpis papeževega tajnika Gasparija in si kar na lepem izmislili pismo, ki bi ga naj prejel ljubljanski škof od papeža, da mora v samostan itd. To je zloraba vere! S takimi rečmi oni, ki dejansko usmerjajo svoje javno in politično kot tudi kulturno delo proti veri in Cerkev, izrabljajo versko razpoloženje ljudstva sebi in svoji politiki v prid.

»Pa oni predvsem pravijo, da se v cerkvi ne sme govoriti o politiki!« je dejal prijatelj, bivši radičev.

»V cerkvi se ne sme govoriti o politiki kot taki, to je čisto prav, in se to tudi nikjer ne godi. Pri tem pa moramo vedeti to-le: Če duhovnik na prižnici reče, naročajte le dobre, krščanske časopise, ki tudi javno branijo vero in Cerkev ter je ne napadajo in blatijo, to ni politika, ampak je to dušnopastirska dolžnost. Če duhovnik reče, da moramo podpirati v javnem življenju in pri volitvah le one, ki bodo branili pravice katoliške Cerkve v naši državi, je to njegova dolžnost, da to reče, ker je duhovnik. Če pa kdo svojo dolžnost vrši, je mož na svojem mestu. Mi sami smo pač čudni, da ne razumemo tega, pa da nasedamo nasprotnikom, ki bi radi, da bi duhovniki nikoli ne omenjali, da so pri nas politične stranke razdeljene, kar zadeva vero, na dve strani? za in proti. Saj tudi drugače ni mogoče. Ako kdo reče, da se za vero nič ne briga v javnem živ-

ljenju, je že proti veri in Cerkvi, ker je treba pravice vere in Cerkve v javnem življenju braniti, marsikdaj še prav odločno braniti. Je bil Savel tudi sokriv, ko je samo ob strani stal in obleko čuval, ko so sv. Štefana kamenjali!»

»Da so naši demokratarji zoper vero in Cerkev, je jasno tako, da o tem nihče ne dvomi. Toda o radičevcih je pa to težje reči, se je skoroda branil bivši radičev, ki ga je še vedno sram, da je nekoč zašel v to čudno družbo.

»Imaš prav! Demokratarji tudi nič ne tajijo, da so zoper vero in Cerkev. Radičevci pa to tajijo in se lepe delajo, toda so pa dejansko popolno ma enaki. Včasih so še bolj predrzni kot demokratarji. Radič na Hrvaškem kar odkrito podpira odpad od katoliške Cerkve. Pucelj v Sloveniji se je pa tudi proslavil s svojim znanim odlokom, ki je povzročil, da se je ukinil veronauk na kmetijski šoli v Mariboru. Da bi pa ti ljudje škodovali še vse kaj več, če bi jim naša organizacija ne preprečila, je pa jasno. Duhovniki, ki so pri nas vsi v eni stranki, že vedo, zakaj nihče v drugo ne more. Zaradi protiverskega in proticerkvenega dela teh strank ne more. K njim in v njihove liste se za teče le tisti, ki je začel zanemarjati svojo duhovniško službo, ali pa jo je celo opustil, kar se žalibog tudi tu in tam zgodi, kar pa treznih ljudi ne moti, ker je možno, da tudi duhovnik — pade! Vsi ostali pa so združeni kot en mož v naši organizaciji, so tudi z nami kot en mož!»

»Mi pa ž njimi«, je odločno pristavil bivši radičev.

POLITIKA

V NAŠI DRŽAVI.

Narodna skupščina na kratkem odmoru. Ker je narodna skupščina sprejela večje število zakonov in ker se mora z nadaljnim delom počakati, da se vrne finančni minister iz Anglije, so se seje za kratko dobo odložile. Zborujejo pa odseki in pripravljajo nove zakonske osnutke.

Kaj je vendar z vlado? Opozicija hoče na vsak način vzdržati stalno napetost v vprašanju, da se vlada izpremeni. Zato pošiljajo v svet vedno nove načrte, kako se bo vlada izpremenila. Zaradi tega stalnega ugibanja marsikdo res misli, da sedajna vlada ni trdna. Dejstvo je sledeče: Vlada je trdna. Lahko deluje tako, kakor je sedaj, ves čas, do novih volitev. Če pride do kakih izprememb, pride na ta način, da se izmenja kak radikalni minister ali da odstopi ter pride na njegovo mesto drugi radikal ali zastopnik Hrvatov. Tisti časi so minili, ko so se politične kupčije delale za 14 dni ali za tri mesece. Državi je treba stalne vlade, saj so jo ravno razne krize tako oslabile.

Pogajanja za posojilo potekajo ugodno in je upati, da se posojilo v

par dneh podpiše. Vse intrige Italije in domačih izdajalskih politikov Radica in Pribečeviča ne bodo uspele.

Skrb za boljše gospodarsko stanje. Naša država trpi še zdaj zaradi lanskim povodenj. Nima kaj izvažati in tako se je zgodilo, da smo prva dva meseca uvozili za 350 milijonov Din več kot pa smo izvozili. To je razmeroma previsok uvoz, zato se vrše pogajanja, da se pospeši tudi izvoz.

Novi vinski zakon — pripravljen! Kmetijsko ministrstvo je priredilo nov vinski zakon. Ta osnutek pride sedaj v podrobno razpravo. Kolikor se je do zdaj izvedelo o tem vinskem zakonu, bo v glavnem ustregel zahtevam vinogradnikov. So pa še nekatere stvari, ki jih bo treba v zakon spraviti, predno stopi v veljavo. Nujno potrebno je, da oblastna skupščina v Mariboru vzame ta vinski zakon v pretres in stavi svoje predloge, da se zaščiti štajersko vinogradništvo.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Volitve v Nemčiji so se vršile preteklo nedeljo. Agitacija je bila vsestransko naravnost divja. Marsikje so se vršili spopadi, kjer so mnogi težko ranjeni in celo mrtvi obležali. Izid volitev priobčimo prihodnjič.

Grška pristopi k naši zvezi, tako se je poročalo takoj, ko je Grška postala malo bolj prijazna napram naši državi, v italijanskih časopisih. Italija ima velik strah, da jo zapustijo njeni majhni zavezniki ob jugoslovanski meji.

Albanija ima novo vlado, ki jo je pravzaprav imenoval Mussolini sam — ki ne zaupa več Beg Zogu-ju, pa je spravil v vlado tri njegove osebne sovražnike. Pričakuje se, da se bodo ti med seboj kmalu po — albansko!

Slovenci se ne uklonejo! V Italiji so Slovenci silno zatirani, za vsak najmanjši ugovor zoper krivice so težko kaznovani. Te dni so se vršile velikoštevilne aretacije Slovencev, katerim očitajo, da so peli proti italijanske pesmi in da so javno zažgali italijansko zastavo. Vse to so pretveze, da se lažje krije preganjanje Slovencev, ki se ne dajo poitalijančiti, kakor se svoj čas niso dali ponemčiti.

Madžarom se meša! Politiki na Madžarskem že menda ne vedo več, kaj da počenjajo. Ko je te dni prišel Rothemerov sin iz Anglije na Madžarsko, so ga sprejeli in pozdravljali kot — kralja! Sin Otona pa je tudi — v pričakovanju, da bo kralj in nadvojvoda Jožef. Vsak teh ima svojo stranko za seboj. Pa so se v splošnem veselju spozabili tako daleč, da je padla beseda o — vojski! No, ta bi pa Madžarom dala po njihovih srbitih hrbtih, česar ne pričakujejo. Velike države v Evropi, ki so bolj od strani gledale madžarski cirkus, so sedaj postale pozorne in bodo pravočasno spravile — leva nazaj v svojo kletko!